

8. Uwarunkowania finansowe realizacji programu PMŚ

Realizacja „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa podkarpackiego na lata 2010-2012” jest uwarunkowana dostępnością środków finansowych, w szczególności uzyskania w odpowiednim czasie dotacji WFOŚiGW w Rzeszowie.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi na działalność bieżącą, w tym na realizację Programu PMŚ w roku 2010.

Środki konieczne do realizacji PMŚ w 2010 na zakupy **nieinwestycyjne**:

- **Transport**: paliwo zużyte na transport próbek i wyjazdy na pomiary hałasu i pól elektromagnetycznych, zmianę filtrów PM10, ubezpieczenia samochodów, naprawy, części zamienne – 50.000,00 zł.
- **Utrzymanie aparatury** kontrolno-pomiarowej: przeglądy, konserwacje, naprawy, wzorcowania, legalizacje, części zamienne, modernizacje – 150.000,00 zł.
- **Zapewnienie wykonania badań i pomiarów**: zakup odczynników, szkła, materiałów pomocniczych, wzorców, certyfikowanych materiałów referencyjnych, gazów specjalnych wraz z dzierżawą butli – 400.000,00 zł.
- **Zapewnienie jakości badań**: zakup próbek do badań biegłości, uczestnictwo w porównaniach międzylaboratoryjnych, opłaty akredytacyjne, opłaty auditowe PCA- 50.000,00 zł.
- **Zbieranie danych**: zakup oprogramowań, licencji (programy antywirusowe, bazy –powietrze, bazy-raporty, legislacja –ochrona środowiska) - 50.000,00 zł.
- **Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania stacji** zanieczyszczeń powietrza: transmisja danych, ubezpieczenie stacji, monitoring antywłamaniowy, zasilanie stacji, dzierżawy, naprawy, konserwacje, kalibracje, zakup części zamiennych, okresowe przeglądy autoryzowanych serwisów, przygotowanie nowych stanowisk pomiarowych – 200.000,00 zł.

W 2009 r. tylko dzięki dotacji WFOŚiGW Laboratorium WIOŚ w Rzeszowie mogło zrealizować Program PMŚ, utrzymać akredytację na 80% metod badań stosowanych w PMŚ, usunąć wszystkie awarie aparatury (wszystkie przyrządy w Jaśle, Przemyślu, Rzeszowie i Tarnobrzegu są sprawne). Stacje automatyczne zanieczyszczeń powietrza pracują prawidłowo, wdrażany jest system zapewnienia jakości „w powietrzu”, wdrożono wiele bardzo kosztownych badań chromatograficznych do monitoringu wód.

W celu zrealizowania tak szerokiego zakresu badań i pomiarów w ramach PMŚ, posiadając ograniczone środki, Laboratorium musiało przeprowadzić w latach poprzednich reorganizację i obecnie ta specjalizacja pracowni spowodowała w niektórych badaniach nawet 4-krotne obniżenie kosztów.

W 2010 r. **zakupy inwestycyjne do realizacji PMŚ** realizowane będą tylko ze środków zewnętrznych (program Infrastruktura i Środowisko).

Zakup i dostawa nowoczesnej aparatury kontrolno-pomiarowej powoduje konieczność dostosowania infrastruktury laboratoryjnej do jej zainstalowania.

WIOŚ w Rzeszowie w ramach prawidłowego zainstalowania dostarczonego sprzętu, zaplanował remont pomieszczeń przeznaczonych do nowego zakresu badań fitobentosu. Koszty te zostaną pokryte ze środków własnych.

WIOŚ w Rzeszowie gwarantuje wykonanie pełnego zakresu programu monitoringu (wraz z przejściem punktów WSSE) tylko pod warunkiem otrzymania dodatkowych środków na jego realizację, tzn. ok. 900.000,00 zł na zakupy środków do bieżącej realizacji (odczynniki, wzorce, filtry, gazy, prąd, dzierżawy, opłaty akredytacyjne, opłaty licencyjne, wzorcowania, naprawy, części itp.)

W chwili obecnej koszty funkcjonowania WIOŚ, czyli opłaty, czynsze, prąd gaz, remonty, to wydatki, które są pokrywane w 32% z konta dochodów własnych. Likwidacja tych dochodów w dotychczas funkcjonującej postaci, spowoduje jeszcze większy deficyt środków niezbędnych na realizację zadań PMS.

Podsumowując, w budżecie WIOŚ na 2010 r. brakuje 900.000,00 zł na realizację zadań PMS w takim zakresie, w jakim zostały one zaplanowane w niniejszym dokumencie.

Pozyskiwane środki z WFOŚiGW są uznaniowe, zwykle zaplanowane we wniosku o dotację 7-8 miesięcy wcześniej, co powoduje, że żadnych zmian, ani przesunięć środków nie można dokonywać. Umowy dotacji podpisywane są w kwietniu-czerwcu, co powoduje duże problemy z bieżącym utrzymaniem aparatury (kalibracje, przeglądy, naprawy). Terminy wzorcowania, przeglądów aparatury są objęte harmonogramami, które muszą być realizowane w celu uzyskiwania wiarygodnych wyników. Awarie muszą być usuwane najpóźniej do 48 godzin, bo brak wyników przez dłuższy okres, unieważnia wyniki z całego miesiąca, a także z całego roku. Brak środków, a szczególnie płynnego finansowania bieżącego utrzymania bardzo kosztownej aparatury, uniemożliwia realizację zadań PMS zgodnie z zaplanowanym harmonogramem.

W przypadku nie otrzymania środków na realizację zadań Państwowego Monitoringu Środowiska na obszarze województwa podkarpackiego, w pierwszej kolejności nastąpi rezygnacja z wykonania bardzo kosztownych badań substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, których metodyki badawcze wymagają wdrożenia, uzyskania akredytacji, zapewnienia spójności pomiarowej.

W następnej kolejności, nie zostaną uruchomione nowe, bądź przejęte od WSSE, punkty pomiarowe zanieczyszczeń powietrza, ze względu na koszty instalacji, paliwa, zasilania, kalibracji, filtrów do pomiaru PM10, czy PM2,5. Nastąpi również zatrzymanie na obecnym etapie procesu wdrażania zapewnienia jakości w pomiarach powietrza, gdyż uzyskanie akredytacji wiąże się ze wzorcowaniem przyrządów poza granicami kraju, zakupem mieszanek wzorcowych z certyfikatami z akredytowanych laboratoriów itp. W ostateczności, zostaną wyłączone automatyczne stacje zanieczyszczeń powietrza, których koszty utrzymania wynoszą obecnie 130.000,00 zł rocznie. Ponowne włączenie ich do pomiarów będzie wymagało znacznie większych kosztów związanych z zaangażowaniem autoryzowanych serwisów do sprawdzenia i ponownego uruchomienia całego systemu.

Wykonanie zapisanych w „Programie ...” prac przewidzianych do realizacji w ramach monitoringu środowiska w województwie podkarpackim w latach 2010-2012, w tym także działań dostosowujących system monitoringu do nowych zadań wynikających z procesu integracji z Unią Europejską, uzależnione będzie od dostępności i możliwości pozyskania przez WIOŚ w Rzeszowie środków finansowych, w szczególności możliwości uzyskiwania dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

W przypadku braku środków konieczne będzie dokonywanie zmian w „Programie ...”, co może wiązać się z ograniczeniem zakresu i ilości wykonywanych pomiarów i badań w konsekwencji prowadząc do naruszenia wymogów prawa krajowego i międzynarodowego.